

KOTIHOIDON ASIAKKAAKSI TULON PERUSTEET JA PALVELUJEN SISÄLTÖ

1.5.2018

Joutsan Perusturvalautakunta 24.4.2018

Liite §

Sisällys:

Kotihoidon määrittely	3
Kotihoidon palvelut:	3
Kotihoidon henkilöstö	4
Kotihoidon palvelujen kohderyhmä	4
Palvelutarpeen kartoitus ja ohjaus	5
Palvelutarpeen arvioinnissa käytettävät mittarit	6
Hoito- ja palvelusuunnitelma	7
Palvelupäätös ja maksupäätös.....	8
Kotihoidon palvelujen lopettaminen	8
Palveluista perittävät maksut	9
Tilapäinen kotihoito	9
Tilapäistä kotihoitoa ei myönnetä	9
Säännöllinen kotihoito.....	10
Kotihoidon palveluja ei myönnetä, jos.....	10
Kotihoidon palvelujen sisältö.....	11
Kotihoidon käynnit ja eri tukimuodot.....	11
Kotihoidon tehtäväkokonaisuudet	11
Tuen tarve hygieniassa	11
Tuen tarve ravitsemuksessa	12
Tuen tarve toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämisessä	13
Tuen tarve kodin hoitamisessa.....	13
Tuen tarve vaatehuollossa	14
Tuen tarve kodin ulkopuolisessa asiointissa	14
Saattaja-apu	15
Sairaanhoidolliset tehtävät	15
Sosiaalinen kanssakäyminen	16
Muut tehtävät	16

Kotihoidon määrittely

Kotihoidon palveluilla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja sosiaalihuoltoasetuksen (607/1983) tarkoittamaa kotipalvelua ja terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 § tarkoittamaa kotisairaanhoidoa. Kotihoidon toimintaa ohjaa lisäksi mm. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (28.12.2012 /980), Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palveluiden parantamiseksi 2017 - 2019 (STM 2017:6), ja Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000 /812.

Kotihoidon tarkoituksena on tukea kotihoidon asiakkaan hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja vahvistaa asiakkaan mahdollisuutta vaikuttaa hänelle järjestettävien palvelujen sisältöön ja toteuttamistapaan. Kotihoidon tehtävänä on neuvonnalla ja palveluohjauksella sekä toimintakykyä ylläpitävällä ja kuntoutumista edistävällä toiminnalla turvata omassa kodissaan asuvien asiakkaiden tarvitsemat hoiva-, huolenpito- ja sairaanhoitopalvelut. Kotihoidon toiminnan lähtökohtana on asiakkaan kunnioittaminen, asiakkaan oikeus päättää omista asioistaan, asiakkaan ja läheisten osallisuus sekä palvelujen oikea-aikaisuus ja turvallisuus sekä kuntoutumisen edistäminen ja toimintakyvyn parantaminen.

Kotihoidon palvelut:

Kotona asumista tukevat palvelut ovat ennaltaehkäisevää ja terveyttä edistävää toimintaa sisältäen neuvontaa ja palveluohjausta. Lisäksi ne voivat olla kotiin annettuja tukipalveluja kuten ateriapalvelu, turvapalvelu tai sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu tai veteraanien palvelut. Seniorikeskuksen päivätoiminnalla tuetaan asiakkaan henkistä ja sosiaalista vireyttä ja omaishoitajan jaksamista sekä täydennetään kotihoidon antamia palveluja.

Kotihoidon kuntouttavan arviointijakson aikana arvioidaan moniammatillisena yhteistyönä asiakkaan toimintakykyä ja kuntoutumismahdollisuuksia. Toimintakyvyn palauttaminen tai parantaminen fyysisen, psyykkisen ja tai sosiaalisen kuntoutuksen keinoin on ensisijaista. Kuntoutuksen ta-

voitteena on toimintakyvyn paraneminen ja palvelutarpeen vähentäminen, asiakkaan itsenäinen pärjääminen tai palvelutarpeen päättyminen kokonaan.

Tilapäinen kotihoito on lyhytaikaista, (enintään 4 viikkoa kestävä) toimintakykyä tukevaa hoitoa ja toimintaa, jolla tuetaan asiakkaan toimintakykyä ja hyvinvointia esim. akuutin sairauden, vammän tai muun lyhytkestoisen syyn vuoksi.

Säännöllinen kotihoito on asiakkaan tarpeiden mukaista toimintakykyä parantavaa tai ylläpitävää sekä kuntoutumista tukevaa hoito-, voimavara- ja palvelusuunnitelman mukaista hoitoa.

Kotihoidon henkilöstö

Kotihoidon toiminta on luottamuksellista ja henkilöstöä sitoo vaitiolovelvollisuus. Kotihoidon henkilöstöön kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia, jotka työskentelevät moniammatillisessa yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa.

Kotihoidon palvelujen kohderyhmä

Valtakunnallinen tavoite on, että kotihoidon palvelut kohdentuvat erityisesti yli 75-vuotiaille ja ennakoivat palvelut yli 65- vuotiaille.

Kotihoidon palvelut on tarkoitettu:

- pääsääntöisesti iäkkäille henkilöille, monisairaille ja muistiongelmaisille, jotka eivät selviydy itsenäisesti tai omaisen tai muun läheisen tuen turvin päivittäisistä toiminnoista
- sotainvalideille, joiden haitta-aste on yli 10 %
- vammaisille, joiden kotona selviytymistä tuetaan yhdessä kotihoidon ja vammaispalveluiden kanssa
- tarvittaessa myös muille asiakkaille palvelutarpeen mukaisesti

Kotihoidon palveluja myönnettäessä voidaan käyttää harkintaa. Omaishoidon tukea saavia omaishoitajia tuetaan mm. ottamalla omaishoidettavan verikokeet kotona, mikäli omaishoidettavan toimintakyky on alentunut niin, että laboratorioissa käynti tuottaa ylitsepääsemättömiä vaikeuksia.

Kotihoidon toiminnan tavoitteena on asiakkaan tarpeiden mukainen hoito käytössä olevilla kotihoidon resursseilla. Palveluja myönnettäessä huomioidaan, että asuinpaikan sijainti voi vaikuttaa palvelujen järjestämistapaan. Palveluja arvioitaessa huomioidaan myös yksityisten palveluntuottajien käyttö ja lähipiirin osallistumismahdollisuudet.

Palvelutarpeen kartoitus ja ohjaus

Palvelutarpeen selvitys aloitetaan viipymättä kun iäkäs henkilö, hänen läheisensä tai viranomaiset ottavat yhteyttä. Huoli-ilmoituksen voi tehdä kuka tahansa, jolle on herännyt huoli iäkkään henkilön pärjäämisestä. Ei-kiireellisissä tilanteissa palvelutarve arvioidaan viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta.

Palvelutarpeen kartoituksesta otetaan yhteyttä kotihoidon esimieheen tai kotihoidon vastaavaan sairaanhoitajaan/kotiutushoitajaan. Palvelutarpeen kartoitukset ohjataan pääsääntöisesti kotihoidon terveydenhoitajalle. Tarvittaessa myös fysioterapeutti osallistuu arviointikäynneille.

Yhteydenotto voi tulla myös jostain terveydenhuollon toimintayksiköstä asiakkaan kotiuttamistilanteessa. Asiakkaan kotiutuminen sairaalasta kotihoitoon edellyttää usein uusissa asiakassuhteissa hoitoneuvottelun järjestämistä jo ennen kotiutumista, jos hoitoneuvottelun järjestäminen arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi.

Kotihoidon palvelujen määrittämiseksi tehdään uusille asiakkaille avuntarvetta kartoittava kotikäynti. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon aloittaminen edellyttää, että asiakas tai hänen edunvalvojansa antaa suostumuksen asiakkaan potilastietojen katseluun, kirjaamiseen ja tietojen luovuttamiseen. Suostumus voidaan antaa puhelimitse suullisella suostumuksella, jonka ammattihenkilö kirjaa potilastietojärjestelmään asiakkaan tietoihin ja joka myöhemmin täydennetään kirjallisella suostumuksella.

Palvelutarpeen selvittämisessä arvioidaan asiakkaan kokonaistilanne ja toimintakyky monipuolisesti ja sovittuja arviointimenetelmiä käyttäen. Toimintakykyä arvioitaessa selvitetään, miltä osin asiakas pystyy suoriutumaan tavanomaisista arkitoiminnoista asuin- ja toimintaympäristössään turvallisesti, ja missä asioissa hän tarvitsee tukea ja apua. Arvioinnissa huomioidaan iäkkään henkilön fyysinen, kognitiivinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky sekä ympäristön esteettömyys ja lähipalvelujen saatavuus. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista, 980/2012).

Palvelutarpeen arviointia tehtäessä asiakkaalle selvitetään erilaiset vaihtoehdot palvelujen toteuttamisessa sekä niiden vaikutukset. Selvitys annetaan niin, että asiakas ymmärtää palvelujen sisällön ja merkityksen. Arviointia tehtäessä on kunnioitettava asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja otettava huomioon hänen toiveensa, mielipiteensä ja yksilölliset tarpeensa (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014). Neuvonta ja palveluohjaus sekä palvelutarpeen arvioinnit ovat maksuttomia.

Palvelutarpeen arvioinnissa käytettävät mittarit

Kotihoidon palvelutarpeen arvioinnissa käytetään erilaisia mittareita, joilla selvitetään asiakkaan tuen tarvetta viitteellisenä arvona. Arvioinnissa tulee huomioida asiakkaan yksilöllinen kokonaistilanne. Mittareiden avulla mahdollistetaan asiakkaan tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen kohtelu palveluja myönnettäessä.

Toimintakyvyn arvioinnissa käytetään mm. seuraavia mittareita:

Tuen tarpeen asiakaskorttia, MMSE- muistitestiä sekä fyysistä toimintakykyä mittaavia mittareita. Moniammatillista osaamista hyödynnetään arvioitaessa asiakkaan selviytymistä tavanomaisissa jokapäiväisissä elämisen toiminnoissa.

RaVa-mittari on toimintakyvyn ja avuntarpeen mittari, jolla arvioidaan mm. aistitoimintoja, liikkumista, syömistä, pukeutumista ja hygienian hoitoa. Indeksiarvon vaihteluväli on 1,29 – 4,02. Mitä suurempi on RaVa-indeksi-arvo, sitä suurempi on asiakkaan hoidon ja avun tarve. Kotihoidon piiriin ohjautuvan asiakkaan RaVa- indeksi-arvo viitteellisenä on vähintään 1,7.

Tuen tarpeen asiakaskortti on arviointiväline, joka mittaa vanhusten kotiin annettavien hoivapalveluiden palvelukokonaisuutta, omien voimavarojen ja ulkopuolisen tuen arvioinnissa. Asiakaskortti muodostaa yhdessä RAVA -toimintakykymittarin kanssa kokonaisuuden, jolla voidaan arvioida, kuinka toimintakykyinen asiakas on, ja millaisia palveluita hän tarvitsee. Tuen tarpeen asiakaskortin viitteellinen alaraja on 150 pistettä. Mikäli asiakas saa yli 150 /1000 pistettä, hänelle myönnetään kotihoidon palveluita.

MMSE – mittaria käytetään muistisairaiden palvelutarpeen arvioinnissa. Viitteellisenä arvona kotihoidon palveluille on 17–20/30 pistettä. Tehtävillä mitataan orientaatiota, mieleen painamista ja mieleen palauttamista, tarkkaavaisuutta, keskittymiskykyä ja laskutaitoa.

GDS-15 on masennuksen arviointimittari, yli kuuden (6) pisteen tulokset antavat aiheen masennuksen epäilyyn.

Lyhyt fyysisen suorituskyvyn testistö (SPPB) arvioi asiakkaan tasapainoa pystyasennossa, kykyä liikkua paikasta toiseen 4m kävelytestillä ja alaraajojen lihasvoimaa viisi kertaa tuoililta ylösnousulla. Testistön yhteispistemäärä on maksimissaan 12p.

Myös asiakkaan ja hänen omaisensa oma arvio toimintakyvystä otetaan huomioon palveluntarvetta arvioitaessa.

Kotiin annettavan palvelun kustannusten ei tulisi ylittää laitoshoidon, tehostetun palveluasumisen tai yksityisen palveluntuottajan antaman palvelun kustannuksia. Mikäli asiakkaan toimintakyky alentuu pitkäaikaisesti tai pysyvästi siinä määrin, ettei kotihoidon käynnein enää voida taata asiakkaan turvallista selviytymistä, tulee arvioitavaksi tehostetun palveluasumisen tarve.

Hoito- ja palvelusuunnitelma

Jos palvelujen tarpeen arvioinnissa varmistuu, että asiakas tarvitsee kunnan järjestämää säännöllistä kotihoitoa tai tukipalvelua, asiakkaalle laaditaan yksilöllinen hoito- ja palvelusuunnitelma.

Hoito- ja palvelusuunnitelman laadintaan osallistuvat kotihoidon ammattihenkilöstön lisäksi asiakas ja hänen omaisensa tai läheisensä sekä tarvittaessa asiakkaan hoitoon osallistuvat muut tahot.

Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kokonaisuus, joka tukee asiakkaan toimintakykyä, terveyttä, hyvinvointia, itsenäistä suoriutumista sekä turvaa asiakkaan hyvän hoidon. Suunnitelmaan kirjataan hoidon tavoitteet, auttamismenetelmät, hoidon arviointi, toimintakyvyn ylläpitämiseen tähtäävä toiminta (esim. liikkuminen, osallisuus ja virikkeellisyys) sekä asiakkaan käyttämät muut palvelut. Lisäksi suunnitelmassa tulee ilmetä asiakkaan omat toiveet ja mielipiteet.

Hoito- ja palvelusuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain ja aina tarvittaessa asiakkaan tilanteen muuttuessa. Hoito- ja palvelusuunnitelman laadinta ja säännöllinen tarkistaminen mahdollistavat asiakkaalle oikea-aikaiset ja oikein kohdenetetut palvelut. Asiakkaan saamaa palvelua voidaan vähentää tai lisätä avun tarpeen muuttuessa.

Palvelupäätös ja maksupäätös

Kotihoitoa haetaan kirjallisesti. Kotihoidon esimies tekee päätöksen kotihoidon asiakkuuden aloittamisesta palvelutarpeen kartoituksen, palveluohjauksen sekä kriteereiden täyttymisen perusteella. Asiakkaan tarvitsemista palveluista tehdään määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva palvelupäätös ja maksupäätös. Uusilla asiakkailla on pääsääntöisesti 4-6 viikon arviointijakso, jonka aikana arvioidaan säännöllisten palvelujen tarvetta. Maksupäätöstä tarkistetaan ja muutetaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Kotihoidon kielteinen päätös tehdään kirjallisena. Jos asiakkaan kotihoidon palvelujen tarve muuttuu eikä asiakas enää tarvitse kotihoidon palveluja, palvelujen lopettamisesta tehdään kirjallinen päätös.

Kotihoidon palvelujen lopettaminen

Kotiin annettavissa palveluissa työnantaja huolehtii henkilöstönsä työturvallisuudesta (Työturvallisuuslaki). Mahdolliset tiedossa olevat uhkat ja riskitekijät kirjataan palvelutarpeen arvioinnissa ja kotihoidon palveluita myönnettäessä asiakkaan palvelusuunnitelmaan jota huomioidaan palveluita annettaessa.

Kotihoidon palvelut voidaan lopettaa seuraavissa tilanteissa:

- asiakas kieltäytyy palveluista esittämällä kirjallisen kotihoitopalvelujen vastaanottamiskiellon ymmärtäen oman tilanteensa.
- asiakas tai hänen läheisensä käyttäytyy palvelukäyntien aikana uhkaavasti, asiakkaalla on jatkuvaa päihteiden käyttöä, hänellä on kotieläimiin tai kodin olosuhteisiin liittyviä riskitekijöitä jotka uhkaavat henkilökuntaa.
- asiakas ei sitoudu hoito- ja palvelusuunnitelmassa sovittuihin palveluihin.
- asiakkaan terveydentilassa ja kuntoutumisessa tapahtuu muutos parempaan ja asiakas ei tarvitse enää kotihoidon palveluja.
- kotihoidon toteuttaminen arvioidaan hoitavalle henkilökunnalle hallitsemattomaksi työturvallisuushakaksi ja asiakas ei suostu tai kykene muuttamaan hoito-olosuhteita. Tässä tilanteessa asia-

kas voidaan ohjata hänen tarpeitaan vastaaviin muiden palvelujen piiriin (esim. mielenterveys- ja päihdepalvelut). Tästä tilanteesta tehdään HaiPro-ilmoitus jatkokäsittelyä varten.

- asiakas tupakoi toistuvasti kotihoidon käyntien aikana, vaikka asiakasta on ohjattu pidättymään siitä hoitajan läsnä ollessa. Kyseessä olevaa tilannetta seurataan HaiPro-ilmoitusten kautta.

Palveluista perittävät maksut

Kotihoidon palveluista peritään asiakasmaksu, joka määräytyy asiakasmaksulain (734/1992) ja –asetuksen (912 /1992) sekä Joutsan perusturvalautakunnan vahvistamien asiakasmaksujen mukaan (13.12.2017 § 61).

Säännöllinen kotihoito on tulosidonnainen palvelu, joka vaatii tulotietojen selvittämisen. Kotihoidon maksuissa voidaan käyttää harkintaa huomioiden asiakkaan kokonaistilanne.

Käynti- tai määräperusteisia asiakasmaksuja ovat tilapäinen kotihoito, kotisairaanhoidon kertaikänti, lääkärin kotikäynti, fysioterapeutin kotikäynti, ateriapalvelu, turvakäynti, vaatehuolto ja seniorikeskuskäynnit.

Tilapäinen kotihoito

Tilapäisen avun piiriin otetaan henkilö, jolla on satunnainen avuntarve, esim. uuden lääkehoidon aloitus (insuliini), kaihileikkauksen jälkeinen/silmätipat tms. ja hän tarvitsee tukea hoitonsa toteuttamiseen. Tilapäinen kotihoidon asiakkuus voi olla enintään neljä (4) viikkoa. Mikäli asiakkuus jatkuu pitempään, se muuttuu säännölliseksi kotihoidon asiakkuudeksi. Tilapäisen kotihoidon asiakkaat ohjataan mahdollisuuksien mukaan seniorikeskukseen.

Tilapäistä kotihoitoa ei myönnetä

- vain verikokeiden ottamiseen (mm. INR-kokeet)
- vain lääkeinjektioiden ja rokotusten antamiseen
- vain lyhytaikaisiin haavahoitoihin
- vain yksittäisiin sairaanhoidollisiin toimenpiteisiin (ompeleen poisto, korvahuuhtelut)
- kodinhoidollisiin asioihin

Näitä apuja tarvitsevat henkilöt ohjataan käyttämään avoterveydenhuollon palveluja tai yksityisten palveluntuottajien tarjoamia palveluita.

Säännöllinen kotihoito

Säännöllisen kotihoidon piiriin otetaan henkilö, joka tarvitsee tukea kotona selviytyäkseen mm. alentuneen toimintakyvyn, pitkäaikaissairauden, vamman, kehitysvamman tai muistisairauden vuoksi. Avuntarve on toistuvaa useita kertoja päivässä tai viikossa, asiakas kokee turvattomuutta ja pelkoa tällöin asiakkaan hoito- ja huolenpito vaatii ammattihenkilöstön osaamista. Säännöllinen kotihoito toteutetaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti ja kotihoidon toteuttamisesta sovitetaan yhteistyössä asiakkaan, omaisten ja muiden hoitoon osallistuvien kanssa. Asiakkaan palveluja tarkistetaan säännöllisesti vuosittain ja aina tilanteen muuttuessa. Kotihoidon käyntejä voidaan lisätä tai vähentää asiakkaan toimintakyvyn mukaan.

Harkinnan mukaan säännöllistä kotihoitoa voidaan antaa kerran viikossa tai harvemmin seuraavanlaisissa tilanteissa:

- asiakas ei selviydy itsenäisesti lääkehoidosta ja terveydentilan seurannasta ja lääkehoidon toteuttaminen vaarantuu ilman ammattihenkilön apua
- asiakkaan pääasiallisesta hoidosta vastaa omaishoitaja ja kotihoitoa tarvitaan omaishoidon tueksi

Kotihoidon palveluja ei myönnetä, jos

- RAVA- indeksin viitteellinen arvo jää alle 1.60
- tuen tarpeen asiakaskortin viitteellinen arvo jää alle 150
- muisti on normaali tai vain lievästi alentunut
- asiakas pystyy käyttämään terveydenhuollon avopalveluja
- asiakas tarvitsee vain siivous- tai asiointiapua, vaatehuoltoa, lääkkeidenjakoa, verinäytteiden ottoa, ompeleiden poistoa tai viikoittaista pesuapua

Asiakas ohjataan muiden palvelujen piiriin, jos kotihoidon palveluiden myöntämisperusteet eivät täyty.

Kotihoidon palvelujen sisältö

Kotihoidon käynnit ja eri tukimuodot

Kotihoidon toimintaperiaatteena on antaa hyvää ja turvallista hoivaa ja hoitoa kotihoidon kriteerit täyttävälle asiakkaalle. Asiakasta tuetaan ja kannustetaan omaan hoitoonsa siten, että asiakas luottaa pärjäämiseensä kotona. Käynnit toteutetaan ammattihenkilön kotikäynteinä hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti, kuitenkin niin, että asiakkaan äkilliseen tai tilapäiseen terveydentilan tai toimintakyvyn muutokseen reagoidaan siten, että asiakkaan turvallisuus ja pärjääminen on turvattu muuttuneessa tilanteessa. Omaisia kannustetaan ja tuetaan yhteistyöhön.

Yöaikaan hoidetaan asiakkaita, joiden hoidolliset tarpeet ja turvallisuuden tarve sitä edellyttävät. Yökäyntien määrää ja tarpeellisuutta arvioidaan säännöllisesti. Kotihoidon yöapua voidaan antaa tilapäisesti esim. sairaalasta kotiutumisen yhteydessä tai kotona asumisen onnistumisen turvaamiseksi. Yöhoidon järjestämisessä ja asiakkaan turvallisuuden varmistamisessa hyödynnetään lisäksi erilaisia teknologioita ratkaisuja esim. turvapuhelinta, kulunvalvontaa, toiminnanohjausjärjestelmää ja Vivago-hyvinvointiranneketta.

Läheisten ja omaisten toivotaan ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, jos he ovat asiakkaan luona iltaisin, viikonloppuisin tai juhlapyhinä. Tällöin voidaan sopia asiakaskäynnit toisin esim. ruuanlämmitys-, tai päiväkahvikäynti.

Kotihoidon kirjaukset tehdään Efficia – potilastietojärjestelmään. Mikäli asiakas ei ole hoitomyönteinen, asiakkaan ja omaisten kanssa pidetään hoitoneuvottelu. Jos hoitoneuvottelu ei tuota tulosta, jatkohoidosta neuvotellaan kotihoidon lääkärin kanssa.

Kotihoidon tehtäväkokonaisuudet

Tuen tarve hygieniassa

Kotihoidon käynneillä turvataan asiakkaan riittävän hygienian toteutuminen. Henkilökohtaiseen hygienian hoitoon sisältyy asiakkaan voimavaroista ja toimintakyvystä riippuen seuraavat hoidon osa-alueet ja niissä avustaminen:

- päivittäisen hygienian hoito (suihku, hampaiden pesu, kynsien leikkaus, parran ajo, ihon kunnon tarkistus, wc-käynnit jne.)
- suihku ja hiusten pesu kerran viikossa tai asiakkaan hygienian tarpeen mukaan. Saunotus asiakkaan saunassa tehdään erikseen harkiten, jos se on asiakkaan hygienian turvaamisen kannalta välttämätöntä, se saadaan sopimaan ajallisesti kotihoidon käynnin yhteyteen ja turvallisuustekijät pystytään huomioimaan. Suihkupäivä sovitaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Jos asiakkaalla ei ole omaa peseytymismahdollisuutta kotona, peseytyminen järjestetään asiakaskohtaisesti kylvetyspalveluna esim. seniorikeskuksessa tai Palvelukeskus Huuonohovissa. Kylvetyspalvelusta peritään erillinen maksu.

Tuen tarve ravitsemuksessa

Ravitsemukseen sisältyy asiakkaan voimavaroista ja toimintakyvystä riippuen seuraavat hoidon osa-alueet ja niissä avustaminen:

- asiakkaan ravitsemuksen kokonaisvaltainen arviointi ja tarvittaessa ruokailussa avustaminen
- aamu-, väli- ja iltapalan valmistaminen asiakkaan kanssa sekä valmiiden aterioiden lämmittäminen, jos asiakas ei itse pysty huolehtimaan aterioiden valmistamisesta
- kotiin kuljetetun aterian lämmittäminen tarvittaessa
- asiakkaan avustaminen syömisessä asiakkaan omia voimavaroja tukien
- ruokailutilanteen järjestäminen ruokahalua tukevaksi
- kauppatilauksen laatiminen asiakkaan kanssa yhdessä enintään kerran viikossa, jos asiakkaan voimavarat eivät riitä ruokien tilaamisesta tai kaupassa käynnistä huolehtimiseen
- ohjaus terveellisestä ja monipuolisesta ruokavaliosta sekä erityisruokavalioiden noudattamisesta
- asiakkaan riittävän energian ja nesteen saannin huomioiminen, ruokailun seuranta sekä riittävästä nesteen saannista huolehtiminen erityisesti hellejaksojen aikana
- ravitsemustilan arviointi MNA-mittarilla tarvittaessa
- painon seuranta kahden viikon välein annosjakelulääkkeitä vietäessä sekä muuten tarvittaessa asiakkaan tilanteen mukaan

Tuen tarve toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämisessä

Asiakasta tuetaan toimintakyvyn ylläpitämisessä. Asiakkaan kanssa tehdään kuntoutustarpeen arviointi, jonka pohjalta laaditaan asiakkaan toimintakyvyn tukemisen suunnitelma hoito- ja palvelusuunnitelman yhteyteen. Suunnitelmaan kirjataan asiakkaan omat tavoitteet ja toiveet, myös voimavarat ja vahvuudet sekä konkreettiset keinot näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Keinoja ovat mm. yksilöllinen harjoittelu, ohjaus lähialueen avoimeen toimintaan (esim. liikuntaryhmät), kotihoidon toteuttama palvelusuunnitelman mukainen toiminta, vapaaehtoinen tuki, ohjaus yksityisiin palveluihin jne.

- asiakasta kannustetaan ja ohjataan liikkumisen, lihaskunnon ja tasapainon ylläpitämisessä ja parantamisessa
- asiakasta opastetaan istumasta seisomaan nousemisen tekniikassa, harjoitellaan oikeaa nousutekniikkaa ja kannustetaan itsenäiseen suoriutumiseen
- yksilöllistä apuvälineiden tarvetta selvitetään ja otetaan tarvittaessa yhteyttä kotihoidon fysioterapeuttiin
- kuntoutuksen tarvetta ja kuntoutumispotentialia arvioidaan jatkuvasti
- kotiturvallisuudessa kiinnitetään huomiota kaatumisvaaraa aiheuttaviin tekijöihin (kynnykset, matot, johdot, liiallinen lääkitys, nesteytys, ravinnon saanti)
- ulkoiluapu järjestetään ensisijaisesti omaisten, lähipiirin tai vapaaehtoistyön turvin, kotihoidon henkilöstö voi avustaa ulkoilussa arkipäivisin asiakaskohtaisen suunnitelman mukaan. Ulkoilua toteutettaessa otetaan huomioon olosuhteet ja turvallisuustekijät.

Tuen tarve kodin hoitamisessa

Kotihoito varmistaa asiakkaan kodin siisteyden ja ohjaa hankkimaan siihen apua tarvittaessa. Kotihoidon ja asiakkaan läheisten osallistumisesta kodinhoidollisiin tehtäviin sovitaan palvelusuunnitelmassa. Kodinhoidolliset tehtävät tehdään yhdessä asiakkaan kanssa huomioiden toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen sekä asiakkaan voimavarat. Kotihoidon tehtäviin ei kuulu viikkosiivoaus tai vierailijoiden jälkien siivoaminen. Mikäli käynnit tehdään päivittäin, kotihoito huolehtii käynneillä seuraavista asioista, jos asiakkaan omat voimavarat eivät riitä:

- astioiden tiskaaminen
- keittiön pöydän ja tasojen siistiminen
- irtoroskien ja tahrojen poistaminen lattialta, roskapussin vieminen

- jääkaapin siistiminen, vanhojen ruokien poistaminen
- vuodevaatteiden vaihtaminen tarvittaessa
- wc:n siistiminen
- maaseutualueilla kodin lämmittäminen (mikäli se ei muutoin järjesty), puun ja veden kanto sekä likasankojen tyhjentäminen

Tuen tarve vaatehuollossa

Kotihoito varmistaa, että asiakkaan vaatehuolto on järjestetty riittävällä tavalla. Asiakas sopii vaatehuollosta ensisijaisesti läheistensä tai yksityisen palveluntuottajan kanssa. Silitys, mankelointi, vaatteiden käsinpesu tai esim. mattojen ja verhojen pesu eivät kuulu kotihoidon tehtäviin.

Käyttövaatteet voidaan laittaa asiakkaan omaan tai taloyhtiön pesukoneeseen asiakkaan kanssa yhdessä ja asiakkaan vastuulla palvelusuunnitelmassa olevien suunniteltujen käyntien yhteydessä. Erityisesti huolehditaan eritepyykin pikaisesta käsittelystä.

Tuen tarve kodin ulkopuolisessa asiointissa

Kotihoito seuraa asiakkaan kodin ulkopuolisen asiointin toteutumista ja ohjaa tarvittaessa hankkimaan apua asioiden hoitoon.

Kauppa-asiat: Ruoka- ja päivittäistavaraostokset hoidetaan ensisijaisesti kaupan tai läheisten toimesta. Kauppa-asiointissa voi auttaa tarvittaessa myös yksityinen palveluntuottaja tai kauppalpalvelu. Kotihoito toimittaa tarvittaessa kauppalistan kauppaan, joka toimittaa ostokset kotiin. Tilin voi avata ainoastaan Joutsan K-Supermarkettiin. Tiliä avatessa tulee olla asiakas ja hänen läheistensä samanaikaisesti paikalla.

Raha-asiat: Kotihoidon henkilöstö ei hoida asiakkaan raha-asioita, ei käsittele käteistä rahaa eikä käytä asiakkaan pankkikorttia. Pankki- ja raha-asioiden hoito järjestetään omaisten tai lähipiirin turvin. Tarvittaessa asiakkaalle haetaan edunvalvoja raha-asioita hoitamaan.

Lääkkeiden jakaminen: Asiakkaan lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Säännöllisen kotihoidon asiakkaat kuuluvat pääsääntöisesti koneellisen annosjakelun piiriin, mikäli annosjakelun kriteerit täyttyvät. Lääkkeet toimitetaan kotihoidon toimesta asiakkaan kotiin. Asiakas maksaa itse lääkkeensä ja annosjakelupalkkion maksaa palveluntuottaja. Apteekki huolehtii annosjakeluasiakkaille reseptien uusimisesta ja lääkkeiden yhteensopivuuden tarkistamisesta.

Lääkkeiden koneellisen annosjakelun kriteerit:

- asiakkaan toimintakyky on heikentynyt korkean iän, sairauden tai vamman vuoksi
- asiakkaalla on säännöllinen ja pysyvä lääkitys, jonka toteuttamisesta asiakas ei itsenäisesti selviydy
- asiakkaan lääkkeet soveltuvat annosjakeluun
- jos asiakkaalla on vain muutama lääke (1-4), lääkkeiden koneellista annosjakelua ei pääsääntöisesti aloiteta

Asiakkaan palveluaikaan lisätään lääkehoidosta kertyvää aikaa:

- 3 tuntia kuukaudessa joka sisältää: annosjakelulääkkeiden tilaamisen niiden viemisen asiakkaalle, reseptien uusintapyynnöt, verikokeiden ottamiset ja terveydentilan seurannan sekä lääkärikonsultaatiot. Tämän lisäksi apteekista haetaan lääkkeitä jotka eivät sisälly annosjakelulääkkeisiin ja huolehditaan asiakkaan rokotuksista.

Saattaja-apu

Ensisijaisesti saattaja-apu järjestetään omaisten, lähipiirin tai vapaaehtoistyön turvin. Kotihoito avustaa tarvittaessa vapaaehtoisen saattajan tilaamisessa.

Mikäli asiakkaalla ei ole omaisia, läheisiä tai muuta tahoja, joka voisi käydä hänen kanssaan vaateostoksilla, voi kotihoidon työntekijä auttaa asiakasta vaatehankinnoissa (toimintakykyä edistävä työote). Kotihoidon henkilöstö ei kuljeta asiakkaita omilla autoillaan. Asiakkaan kanssa asioitaessa käytetään taksia jonka asiakas maksaa.

Sairaanhoidolliset tehtävät

Kokonaisvaltainen säännöllinen kotihoito sisältää myös sairaanhoidollisia tehtäviä ja ohjausta sekä voinnin seurantaa. Asiakkaan hoito toteutetaan lääkärin antamien määräysten mukaisesti.

Lääkehoitosuunnitelmassa on määritelty koulutukseen perustuvat vastuut ja luvat lääkehoidon toteuttamisesta. Asiakkaalle on mahdollisuus saada tilapäistä tai säännöllistä sairaanhoidollista palvelua. Sairaanhoidollisia tehtäviä ovat esimerkiksi:

- lääkehoidon toteuttaminen ja seuranta, kuurilääkkeet, injektiot
- haavahoito, avannehoito
- katetrointi / kestopkatetri / cystofixin hoito
- kivunhoito, terveydentilan seuranta ja arviointi sekä toteutetun hoidon vaikutusten seuranta
- muistisairauksien alkututkimukset
- suoniverinäytteen otto ja informointi näytteiden tuloksista sekä tulosten vieminen lääkärin kierrolle

Sosiaalinen kanssakäyminen

Kotihoidon työntekijät edesauttavat asiakkaan yhteydenpitoa omaisiin ja ystäviin sekä ohjaavat ja kannustavat asiakasta osallistumaan seniorikeskuksen toimintaan ja erilaisiin tapahtumiin.

Muut tehtävät

- Asiakkaan postit haetaan laatikosta, jos hänen omat voimavarat eivät siihen riitä. Postin avaamisesta sovitaan asiakkaan kanssa ja kirjataan asia palvelusuunnitelmaan.
- Lumet luodaan rappusilta ja kulkuväylältä siltä osin kuin se on välttämätöntä liikkumisen kannalta.
- Huolehditaan, että palovaroitin, häkävaroitin, turvapuhelin ja muut mahdolliset turvalaitteet ovat toimintakunnossa testaamalla laitteet vähintään kerran kuukaudessa, jos asiakas tai omainen ei sitä tee. Tämä kirjataan palvelusuunnitelmaan.
- Avustetaan ja opastetaan kotona asumista turvaavien apuvälineiden ja hoitotarvikkeiden hankinnassa ja käytössä. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä kotihoidon fysioterapeutin kanssa (esim. turvapuhelin, Vivago-hyvinvointiranneke).
- Ohjataan mahdollisten asunnonmuutostöiden selvittämiseen.
- Opastetaan ja avustetaan etuuksien anomisessa (esim. hoitotuki, asumistuki).